

3
Grade

(GCED)
**Global
Citizenship
Education**
Lesson Exemplar

**MOTHER-TONGUE BASED
MULTILINGUAL EDUCATION**

Copyright © 2021 Asia-Pacific Centre of Education for International Understanding,
Philippine Normal University, and Department of Education-Philippines

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or used in any manner without written permission of the copyright owner except for the use of quotations in a book review.

Published by

Asia-Pacific Centre of Education for International Understanding
and
Philippine Normal University
Manila, Philippines

Learning Area: Mother-Tongue-Based Multilingual Education
Grade Level: 3

Title: Ang mga Tahas sa Matag Miyembro sa Pamilya alang sa Usag usa ug sa
Tibuok Komunidad (*Ang mga Tungkulin ng Bawat Miyembro ng Pamilya para
sa Isa't isa at sa Buong Pamayanan*)

Project: Global Citizenship Education Curriculum Development &
Integration in the Philippines

Editorial Board

Writer: May Queen A. Animo

Layout Artist: John Ray D. Barcena

Language Editor: Jasper P. Lomtong

Content Editors: Fe S. Bermiso and Denmark L. Yonson

Developmental Editor: Denmark L. Yonson

Associate Editors: Serafin A. Arviola Jr., Carl O. Dellomos, Zyalie L. Bedural,
Rowena R. Hibanada, and Gerry C. Areta

Managing Editors: Carl O. Dellomos and Il Timothy D. Salegumba

Chief Editor: Carl O. Dellomos

Reviewers

Cheryl S. Betonio, Michelle Grace M. Chua, Elvie Charie L. Ortua, Mary Grace O. Awkit, Venus
D. Bajao, Welbert D. Borlado, and Emerson O. Sabadlab

Consultants

Bert J. Tuga, Jocelyn DR Andaya, and Rita B. Ruscoe

Project Management Team

Project Director: Serafin A. Arviola Jr.

Deputy Project Director: Carl O. Dellomos

Core Team Members: Zyalie L. Bedural, Rowena R. Hibanada, and Gerry C. Areta

Faculty Assistant: Iona Ofelia B. Zanoria

Technical Assistants: Il Timothy D. Salegumba and Jean Pauline E. Maur

ISBN: 979-11-87819-68-4

APCEIU Publication Number: BE-RND-2021-075

Learning Area: Mother Tongue-Based Multilingual Education

Grade Level: 3

Quarter: 1st

GCED Domain/s: Cognitive, Socio-Emotional, and Behavioral

GCED Indicator/s:

D1.1.d Analyze information from reliable and relevant sources

D2.1.b Communicate various perspectives through discourses and dialogues

D3.1.a Demonstrate ethical and responsible behavior for a just and sustainable society

GCED Topic/s:

T2 Culture and Intercultural Relations

T2.1 Identity formation, protection, recognition and advancement in multicultural societies

Enhanced Content Standard/s:

Demonstrates understanding of grade level narrative and informational texts available in one's own culture.

Enhanced Performance Standard/s:

Uses literary and narrative texts to develop comprehension and appreciation of grade level - appropriate indigenized materials

Time Allotment:

50 minutes

TABLE OF CONTENTS

Lesson Title	2
Lesson Introduction	3
Lesson Objectives (What I Need to Know/ Alamin)	3
Pretest (What I Know / Subukin)	4
Lesson Proper	5
Review (What's In / Balikan)	5
Activity (What's New/ Tuklasin)	6-10
Discussion (What is It / Talakayin)	11-12
Generalization (What I Have Learned/ Isaisip)	13
Reflection (Why is it meaningful and relevant /Isapuso)	14-15
Application (What I Can Do / Isagawa)	16-17
Assessment / Tayahin	18-20
Answer Key / Susi sa Pagwawasto	21-22
References / Sanggunian	23

ANG MGA TAHAS SA MATAG MIYEMBRO SA PAMILYA ALANG SA USAG USA UG SA TIBUOK KOMUNIDAD

*(ANG MGA TUNGKULIN NG BAWAT MIYEMBRO NG PAMILYA
PARA SA ISA'T ISA AT SA BUONG PAMAYANAN)*

LESSON INTRODUCTION

Ang pamilya mao ang sukaranan nga yunit sa komunidad. Kini ug ang mga miyembro niini mahinungdanon sa kinabuhi sa matag bata. Managlahi man ang kultura sa matag pamilya, ang tahas sa matag miyembro niini managsama ug angay pagabuhaton aron mamahimong malipayon ug malampuson sa mga tinguha ug buluhaton diha sa pakiglambigit ngadto sa ubang pamilya sa dako nga komunidad. *(Ang pamilya ang siyang pangunahing yunit ng pamayanan. Ito at ang mga kasapi nito ay mahalaga sa buhay ng bawat bata. Naiiba man ang bawat kasapi ng pamilya, ang kani-kaniyang tungkulin ay nagkakapareho at dapat na gampanan upang maging masaya at matagumpay ang ating pamilya sa ating mga pangarap at gawain sa ating pakikitungo sa ating kapwa bilang kasapi ng malaking pamayanan.)*

Sa niini nga leksiyon, makabasa kita og mga estorya, parapo, ug balak mahitungod sa pamilya nga managlahi ang kultura lakip ang kamahinungdanon sa pagdawat sa tahas nga angayang ipakita sa matag usa sa mga miyembro niini ngadto sa ubang pamilya. *(Sa araling ito, mababasa natin ang mga kuwento, talata, at tula tungkol sa pagkakaiba ng bawat kasapi ng pamilya at ang kahalagahan ng pagtanggap sa mga tungkuling dapat gampanan ng bawat isa.)*

Sa katapusan niining leksiyon, mahibaloan nimo ang pag-ila ug paghatag sa punoan nga ideya sa usa ka estorya, parapo o balak. *(Sa pagtatapos ng araling ito, malilinang ang iyong kasanayan sa pagkilala at pagbibigay ng pangunahing ideya sa isang kuwento, talata o tula.)*

LESSON OBJECTIVE

(WHAT I NEED TO KNOW / ALAMIN)

Niini nga leksiyon, ang mga bata gilauman nga:

(Pagkatapos ng araling ito, ang mga bata ay inaasahan na:)

1. Makahatag sa punoan nga ideya sa usa ka estorya, parapo o balak mahitungod sa panaglahi-lahi sa kultura sa matag usa ka pamilya; *(Makapagbibigay ng pangunahing ideya ng isang kuwento, talata o tula tungkol sa pagkakaiba-iba ng kultura ng bawat pamilya;)*
2. Makasulti sa tahas sa usa ka tawo sa iyang pamilya ug sa komunidad; ug *(Masasabi ang tungkulin ng isang tao sa kaniyang pamilya at sa pamayanan; at)*
3. Makahimo og yano nga dibuho nga nagpakita sa ilang tahas o angay nga buhaton sa sitwasyon nga nagkinahanglan sa ilang pagkigsalmot, sa panimalay man o sa komunidad. *(Makabubuo ng simpleng guhit at usapan na nagpapakita ng tungkulin o dapat gawin sa sitwasyon na nangangailangan ng pakikiisa sa tahanan o sa pamayanan.)*

PRETEST

(WHAT I NEED TO KNOW / SUBUKIN)

Tugon: Ilha kon kinsa nga miyembro sa inyong pamilya ang gihulagway sa matag pahayag. Pilia ang inyong tubag sa mga pulong nga anaa sa kahon. (*Panuto: Kilalanin kung sino sa mga kasapi ng inyong pamilya ang inilalarawan sa bawat pangungusap. Piliin ang inyong sagot mula sa mga salita sa loob ng kahon.*) (5 minuto)

bata (bata)
inahan (ina)

lolo (lolo)
amahan (ama)

lola (lola)
mga anak (mga anak)

1. Siya ang amahan sa imong mga ginikanan.
(*Siya ang ama ng iyong mga magulang.*)
2. Siya gitawag nga “haligi sa panimalay”.
(*Siya ay tinatawag na “haligi ng tahanan”.*)
3. Pagrespeto sa ginikanan angay nila nga timan-an.
(*Paggalang sa mga magulang ang nararapat nilang pakatandaan.*)
4. Siya gitawag nga “suga o kahayag sa panimalay”.
(*Siya ay tinatawag na “ilaw o liwanag ng tahanan”.*)
5. Siya ginapangga sa iyang mga igsuon ug mga ginikanan.
(*Siya ay minamahal ng kaniyang mga kapatid at mga magulang.*)

LESSON PROPER

REVIEW (WHAT'S IN/BALIKAN)

Tugon: Tubaga ang mga pangutana. (*Sagutin ang mga tanong.*) (5 minuto)

1. Unsa ang pamilya? (*Ano ang tinatawag na pamilya?*)
2. Kinsa ang mga miyembro sa usa ka pamilya?
(*Sino ang mga kasapi ng isang pamilya?*)
3. Magkapareha ba ang matag pamilya sa komunidad nga inyong gipuy-an?
(*Magkapareho ba ang bawat pamilya sa pamayanan kung saan kayo nakatira?*)
4. Sa unsa nga bahin man magkapareha ug dili magkapareha ang inyong pamilya sa ubang pamilya?
(*Sa anong parte nagkakapareho at hindi nagkakapareho ang inyong pamilya sa ibang pamilya?*)

LESSON PROPER

ACTIVITY (WHAT'S NEW/TUKLASIN)

Tugon: Basaha ug sabta ang estorya. Tubaga ang mga pangutana bahin niini. (*Basahin at unawain ang kuwento. Sagutin ang mga tanong tungkol dito.*) (10 minuto)

Unang Adlaw sa Eskuyla (Unang Araw ng Pasukan) ni May Queen Albuero – Animo

Unang adlaw sa eskuyla sa mga tinun-an sa ikatulong ang-ang sa klase ni Ms. Santos. Iyang namatikdan ang kahilom sa iyang mga tinun-an. Nakasabot siya nga ang matag usa adunay kaulaw nga magkig-estorya, busa naghuna-huna kini og paagi aron mamahimong madasigon ang iyang klase. (*Unang araw ng pagpasok sa paaralan ng mga mag-aaral sa ikatlong baitang ng klase ni Binibining Santos. Napansin niyang tahimik ang mga mag-aaral. Naiintindihan niyang nagkakahiyaan ang bawat isa sa pakikipagkuwentuhan, kaya naman nag-isip siya ng paraan upang sumigla ang kaniyang klase.*)

Ms. Santos: Maayong adlaw mga bata! Sa dili pa nato pagasugdan ang atong leksiyon, akong giawhag ang tanan nga magpaila-ila usa sa iyang kaugalingon ug lakipan kini sa mubo nga paghulagway sa iyang kaugalingon ug sa iyang pamilya. Ako kining pagasugdan. (*Magandang araw mga bata! Bago natin simulan ang ating aralin, inaanyayahan ko ang lahat na magpakilala sa isa't isa at samahan ito ng maikling paglalarawan sa sarili at sa kaniyang pamilya. Sisimulan ko ito.*)

Ako si Ms. May Santos, ang inyong magtutudlo. Dinhi ako nagpuyo sa Sugbu. Ang akong amahan nagtrabaho isip usa ka drayber. Ang akong inahan atua sa balay. Tanan kami iyang ginaatiman.

LESSON PROPER

ACTIVITY (WHAT'S NEW/TUKLASIN)

Isip anak, ilang mga pahimangno ug pagmaymay akong ginatiman-an. Tungod niini, ako ug ang akong mga igsoon sa pag-eskuyla nakahuman. *(Ako si Bb. May Santos, ang inyong guro. Dito ako nakatira sa Sugbu. Ang aking ama ay nagtrabaho bilang isang drayber. Nasa bahay ang aking ina. Inaalagaan niya kaming lahat. Bilang isang anak, ang kanilang payo at tagubilin ay aking tinatandaan. Dahil dito, ako at ang aking mga kapatid ay nakapagtapos sa pag-aaral.)*

Pagkahuman sa pagpaambit sa ilang magtutudlo, usa-usang mitindog ang mga tinun-an. *(Pagkatapos magbahagi ng kanilang guro, isa- isang tumayo ang mga mag-aaral.)*

Nilo: Ako si Nilo. Waray ang akong kagikan. Sa among manag-igsoon, ako ang kinamaguwangan. Pinangga kami sa among mga ginikanan. *(Ako si Nilo. Waray ang aking pinagmulan. Ako ang nakatatanda sa aming magkakapatid. Mahal na mahal kami ng aming mga magulang.)*

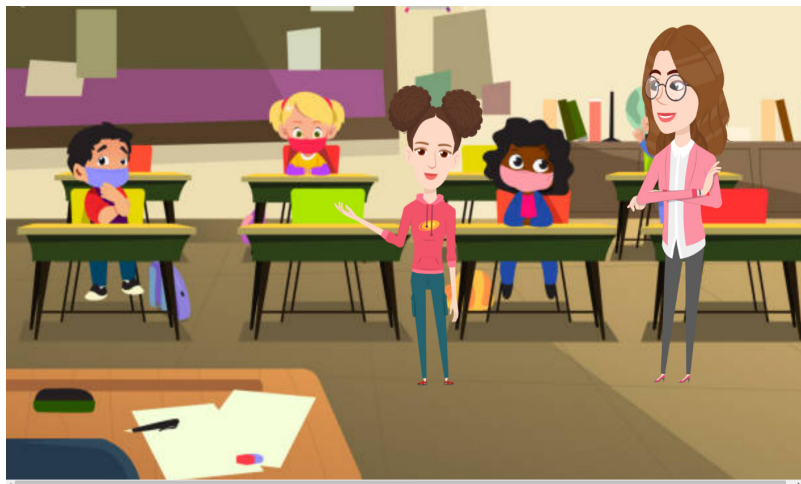
Tiruray: Ako si Tiruray. Natawo ako sa Sulu. Usa ako ka Badjao. Pagkanta ug pagsayaw ang akong talento. Tungod niini, mapasigarbuhon ang akong pamilya. *(Ako si Tiruray. Ipinanganak ako sa Sulo. Isa akong Badjao. Talento ko ang pagkanta at pagsayaw, kaya naman ipinagmamalaki ako ng aking pamilya.)*

LESSON PROPER

ACTIVITY (WHAT'S NEW/TUKLASIN)

Usman: Ako si Usman, batang Muslim. Namalhin mi diri nga siyudad tungod sa trabaho sa akong amahan. Ang mga sugo sa akong mga ginikanan kanunay nako nga ginatuman. *(Ako si Usman, isang batang Muslim. Lumipat kami dito sa lungsod dahil sa trabaho ng aking ama. Ang mga utos ng aking mga magulang ay lagi kong sinusunod.)*

Minda: Minda ang akong ngalan. Ilokano ang akong mga ginikanan. Sa tulo ka mag-igsoon ako ang kamanghuran. Sa akong pahiyom, ako nagahatag og kalipay sa tanan. *(Minda ang pangalan ko. Ilokano ang aking mga magulang. Ako ang bunso sa aming tatlong magkakapatid. Sa aking ngiti, ako ay nagbibigay saya sa lahat.)*

LESSON PROPER

ACTIVITY (WHAT'S NEW/TUKLASIN)

Nahuman na og pagpaambit ang tanan nga mga tinun-an. Namatikdan ni Ms. Santos nga wala mitindog ug mipaambit si Loida sa iyang kaugalingon. Giduol niya kini. *(Tapos na sa pagpapakillala ang lahat ng mga mag-aaral nang napansin ni Binibining Santos na hindi tumayo si Loida upang magpakilala. Nilapitan niya ito.)*

Ms. Santos: Loida, ikaw na pod ang magpaambit.
(Loida, ikaw na ang magpapakilala.)

Loida: Maulaw ko Mam. Wala na akoy mga ginikanan. Gipadako ako sa akong iyaan. Sa karon, nagtabang ako sa iyang tindahan aron makaeskuyla ug adunay makat-unan. Puhon, inig mahimo na akong doktor, makatabang na ako sa akong mga igsoon ug ngadto sa uban.

(Nahihiya ako, Mam. Wala na po akong mga magulang. Pinalaki ako ng aking tiya. Sa ngayon, tumutulong ako sa kanyang tindahan para makapag-aral ako at may matutuhan. Pagdating ng panahon, kapag ako ay magiging isang ganap na doktor, makatutulong na ako sa aking mga kapatid at sa ibang tao.)

Wala nakamatikod si Ms. Santos nga naminaw diay ang uban nga mga tinun-an. Nakita niya sa ilang mga mata ang kaluoy kang Loida ug pagsabot sa iyang estorya. *(Hindi namalayan ni Binibining Santos na nakikinig pala ang iba niyang mag-aaral. Nakita niya sa kanilang mga mata ang pagkaawa kay Loida at pag-intindi sa kaniyang ibinahagi.)*

Gitapik niya ang abaga ni Loida ug miingon:
(Tinapik niya ang balikat ni Loida at nagwika:)

Ms. Santos: Mga bata, ang matag usa kanato adunay managlahi nga pamilya. Nagtubo kita nga adunay managlahing gigikanan, tinuohan, pamatasan ug pamaagi sa pagpadako sa atong mga ginikanan. Kini gitawag nga kultura. Managlahi man ang kultura sa matag pamilya, apan managsama lamang ang atong mga tahas sa atong pamilya ug sa atong komunidad. *(Mga bata, ang bawat isa sa atin ay may naiibang pamilya. Lumalaki tayong may iba't ibang pinagmulan, paniniwala, pag-uugali, at paraan ng pagpapalaki ng ating mga magulang. Ito ang tinatawag na kultura. Naiiba man ang kultura ng bawat pamilya, pare-pareho pa rin ang ating mga tungkulin sa pamilya at sa pamayanan.)*

LESSON PROPER

ACTIVITY (WHAT'S NEW/TUKLASIN)

Nagpadayon si Ms. Santos sa pag-ingon: *(Nagpatuloy si Bb. Santos sa pagsasabing:)*

Ms. Santos: Mahinungdanon ang usa'g usa sa matag pamilya, labi na ang responsableng pagdawat sa mga tahas isip mga miyembro niini. Kon maayo ang imong nahiaguman diha sa inyong banay, kini usab nga kaayohan mapaambit nimo sa komunidad nga inyong gipuy-an. Kompleto man o dili ang miyembro sa inyong banay, angay ninyo kining ipasalamat kay sila gasa gikan sa kahitas-an. *(Mahalaga ang bawat isa sa pamilya, lalo na ang responsableng pagtanggap sa mga tungkulin bilang kasapi nito. Kung maganda ang nararanasan mo sa iyong pamilya, maibabahagi mo ito sa pamayanan na inyong kinabibilangan. Buo man o hindi ang kasapi ng inyong pamilya, narapat na ito ay ipagpapasalamat dahil ito ay biyaya mula sa Maykapal.)*

Nakita ni Ms. Santos ang pahiyom sa nawong ni Loida. Ang pahiyom ni Loida nagpahimuot kaniya. Alang kaniya, timaan kini nga sa hinay- hinay, nasabtan niini ang mensahe nga buot niyang ipasabot sa iyang mga tinun-an. *(Nakita ni Bb. Santos ang ngiti sa mukha ni Loida. Kasiyahan ang dulot nito sa kaniya. Batid niya na unti-unting nauunawaan ng kaniyang mga mag-aaral ang mensaheng nais niyang ipahatid.)*

Sukad niadto, nakaamgo ang mga tinun-an ni Ms. Santos sa kamahinungdanon sa matag miyembro sa ilang banay. *(Mula noon, napagtanto ng mga mag-aaral ni Bb. Santos ang kahalagahan ng bawat kasapi ng kani-kanilang pamilya.)*

Pagsusi sa Pagsabot (Mga Tanong sa Pag-unawa)

1. Unsay gitahas ni Ms. Santos sa iyang mga tinun-an sa wala pa sila nagsugod sa ilang leksiyon? *(Ano ang gawain na ibinigay ni Bb. Santos sa kaniyang mga mag-aaral bago nagsimula ang kanilang aralin?)*

2. Nganong wala misalmot si Loida sa ilang buluhaton? *(Bakit hindi nakilahok si Loida sa kanilang gawain?)*

3. Sumala ni Ms. Santos, unsa kining gitawag nga kultura? *(Ano ang kultura ayon sa pahayag ni Bb. Santos?)*

4. Unsa ang kultura (kagikan, tinuohan, pamatasan ug paagi sa pagpadako) sa inyong pamilya? *(Ano ang kultura (pinagmulan, paniniwala, pag-uugali at paraan ng pagpapalaki ng inyong pamilya?)*

5. Sa unsa nga mga pamaagi mamahimo nimo nga maprotektahan, mapalambo ug mapaambit ngadto sa uban nga komunidad ang imong namathan nga kultura sa imong pamilya? *(Papaano mo mapangangalagaan, mapabubuti at maibabahagi sa ibang pamayanan ang iyong kinagisnang kultura sa pamilya?)*

LESSON PROPER

DISCUSSION (WHAT IS IT/TALAKAYIN)

Tugon: Sa inyong grupo, baliki pagbasa kining mga pahayag gikan sa estoryang “Unang Adlaw sa Eskuyla.” Hisguti ang mga tubag sa mga pangutana. Isulat sa blangko ang inyong hiniusang tubag. Ipresenta ang inyong awtput sa klase. (Sa inyong grupo, balikan ang mga pahayag mula sa kuwentong “Unang Araw sa Pasukan.” Talakayin ang inyong sagot sa katanungan. Isulat ang pinagsamang sagot sa patlang. Ilahad ang inyong awtput sa klase.) (10 minuto)

Parapo 1 (Talata 1)

Gitapik niya ang abaga ni Loida ug miingon:
(Tinapik niya ang balikat ni Loida at nagwika:)

Ms. Santos: Mga bata, ang matag usa kanato adunay managlahi nga pamilya. Nagtubo kita nga adunay managlahing gigikanan, tinuohan, pamatasan ug pamaagi sa pagpadako sa atong mga ginikanan. Kini gitawag nga **kultura**. Managlahi man ang kultura sa matag pamilya, apan managsama lamang ang atong mga tahas sa atong pamilya ug sa atong komunidad. (Mga bata, ang bawat isa sa atin ay may naiibang pamilya. Lumalaki tayong may iba't ibang pinagmulan, paniniwala, pag-uugali, at paraan ng pagpapalaki ng ating mga magulang. Ito ang tinatawag na **kultura**. Naiiba man ang kultura ng bawat pamilya, pare-pareho pa rin ang ating mga tungkulin sa pamilya at sa pamayanan.)

Mga pangutana: (Mga tanong:)

1. Kinsa ang nagsulti sa mga pahayag nga anaa sa parapo? (Sino sa mga tauhan ng kuwento ang nagsabi ng mga pahayag na nasa itaas?)
2. Tan-awa ang pahayag nga gibadlisan, asa nga bahin sa parapo kini makita? (Tingnan ang sinalungguhitang pangungusap, saang bahagi ng talata ito makikita?)
3. Unsa ang tawag niini nga pahayag?
(Ano ang tawag sa pangungusap na ito?) _____
4. Unsa man ang tawag sa mga pahayag nga nagsuporta niini?
(Ano ang tawag sa mga pangungusap na sumusuporta rito?) _____

LESSON PROPER

DISCUSSION (WHAT IS IT/TALAKAYIN)

Parapo 2 (Talata 2)

Nagpadayon si Ms. Santos sa pag-ingon:
(Nagpatuloy si Bb. Santos sa pagsasabing:)

Ms. Santos: Mahinungdanon ang usa'g usa sa matag pamilya labi na ang responsableng pagdawat sa mga tahas isip mga miyembro niini. Kon maayo ang imong nahiaguman diha sa inyong banay, kini usab nga kaayohan mapaambit nimo sa komunidad nga inyong gipuy-an. Kompleto man o dili ang miyembro sa inyong banay, angay ninyo kining ipasalamat kay sila gasa gikan sa kahitas-an. *(Mahalaga ang bawat isa sa pamilya, lalo na ang responsableng pagtanggap sa mga tungkulin bilang kasapi nito. Kung maganda ang nararanasan mo sa iyong pamilya, maibabahagi mo ito sa pamayanan na inyong kinabibilangan. Buo man o hindi ang kasapi ng inyong pamilya, nararapat na ito ay ipagpapasalamat dahil ito ay biyaya mula sa Maykapal.)*

Mga pangutana: (Mga tanong:)

1. Unsa ang punoan nga ideya sa parapo? Badlisi kini.
(Ano ang pangunahing ideya sa talata? Salungguhitan ito.)
- 2.

Asa nga bahin sa parapo kini makita?

(Anong bahagi ng talata ito makikita?)

3. Unsa ang ginatawag nga punoan nga ideya?
(Ano ang tinatawag na pangunahing ideya?)

LESSON PROPER

GENERALIZATION (WHAT I HAVE LEARNED/ISAISIP)

Konsepto:

Ang punoan nga ideya mao ang labing importanteng bahin sa estorya, balak o parapo. Maghigot kini kon bahin sa unsa ang gihisgutan sa usa ka basahon. Mahimo kining makita sa unahan, tunga-tunga o sa katapusang bahin sa basahon. *(Ang pangunahing ideya ay ang pinakamahalagang bahagi ng isang kuwento, talata o tula. Nagsasabi ito kung ano ang pinag-uusapan sa babasahin. Maaari itong makita sa unahan, gitna o huling bahagi ng talata.)*

Ang tanan mga pahayag sa parapo naghatag og dugang impormasyon o suporta sa punoan nga ideya. *(Ang ibang mga pangungusap sa talata ay nagbibigay impormasyon o sumusuporta sa pangunahing ideya.)*

Konsepto nga Kalambigit sa GCED:

(Konseptong Kaugnay ng GCED:)

Nagkalain-lain nga kultura ang masinati sa matag pamilya. Managlahi man, adunay aspeto nga kita magkapareha. Kini mao ang pagpakita sa mga tahas nga gisangon kanato isip mga miyembro sa pamilya. *(Iba't ibang kultura ang nararanasan ng bawat pamilya. Magkakaiba man ito, may bahaging nagkakapareho tayo. Ito ay ang pagpapakita ng mga tungkuling iniatas sa atin bilang kasapi ng pamilya.)*

Ang maayong pagpakita sa imong tahas isip miyembro sa pamilya nagasalamon usab sa klase sa pagtagad ngadto sa mga nagkalain-laing tawo ug sitwasyon sa inyong komunidad. Ang responsableng pagdawat sa mga tahas maoy himan sa usa ka indibidwal aron makab-ot ang usa ka nagkahiusa ug malambuon nga komunidad. *(Ang mabuting pagpapakita ng iyong tungkulin bilang kasapi ng pamilya ay sumasalamon kung paano mo pinakikisamahan ang iba't ibang tao o kalagayan sa iyong pamayanan. Ang responsableng pagganap sa mga tungkulin ay kasangkapan ng isang indibidwal tungo sa nagkakaisa at maunlad na pamayanan.)*

LESSON PROPER

REFLECTION (WHY IS IT MEANINGFUL AND RELEVANT/ISAPUSO)

Tugon: Kumpletaha ang parapo nga anaa sulod sa kamot. Tan-awa ang pananglitan isip inyong giya. (Buuin ang talata na nasa loob ng kamay. Tingnan ang halimbawa bilang inyong gabay.) (3 minuto)

Pananglitan (Halimbawa)

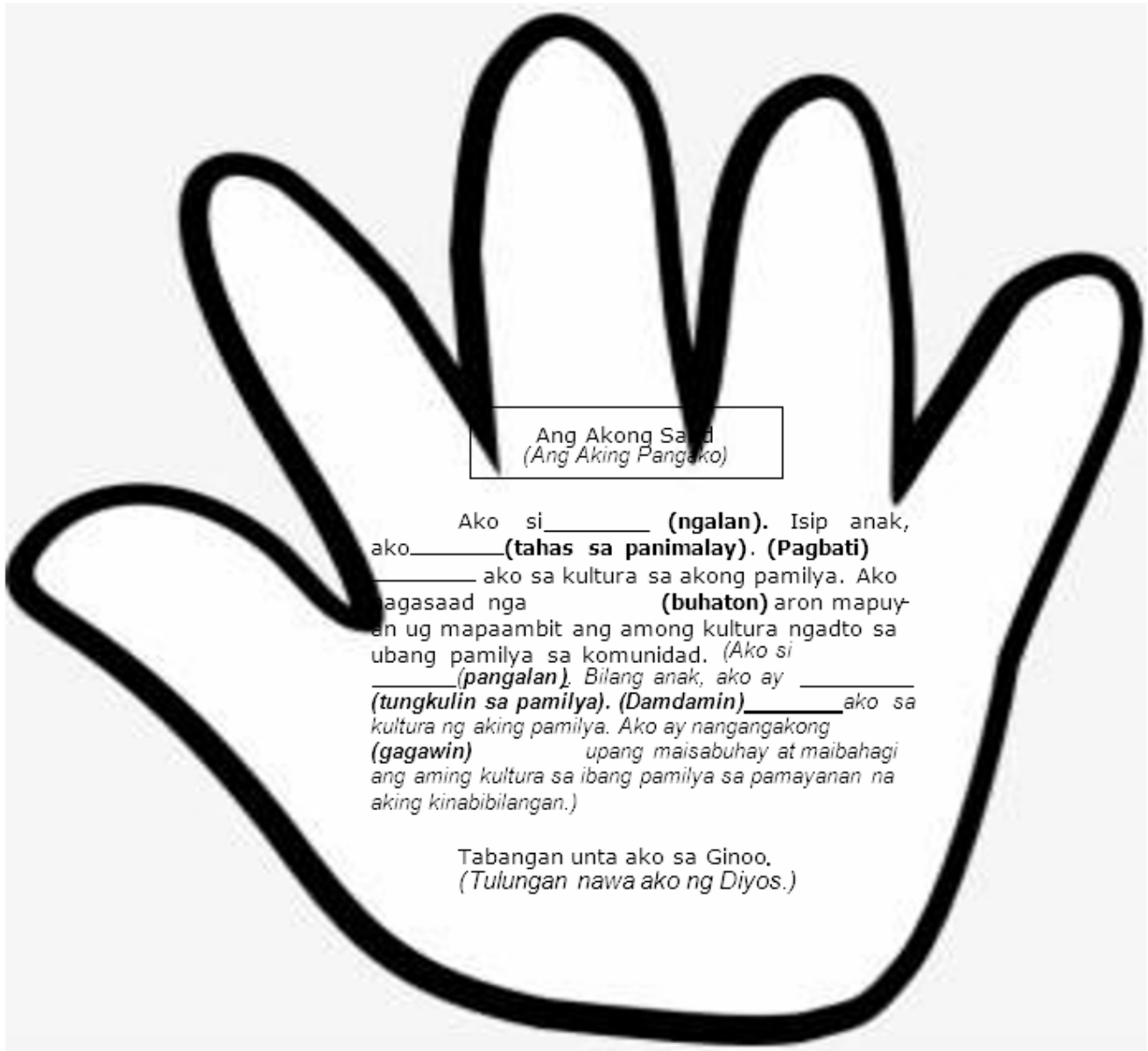
Ang Akong Saad
(*Ang Aking Pangako*)

Ako si **Dina S. Lopez**. Isip anak, ako **mosunod sa mga sugo sa akong mga ginikanan. Malipayon** ako sa kultura sa akong pamilya. Ako nagasaad nga **ako kining hinumduman ug pagabuhaton** aron mapuy-an ug mapaambit ang among kultura ngadto sa ubang pamilya sa komunidad. (*Ako si Dina S. Lopez. Bilang anak, ako ay susunod sa mga utos ng aking mga magulang. Masaya ako sa kultura ng aking pamilya. Ako ay nangangakong tatandaan at gagawin ito upang maisabuhay at maibahagi ang aming kultura sa ibang pamilya sa pamayanan na aking kinabibilangan.*)

Tabangan unta ako sa Ginoo.
(*Tulungan nawa ako ng Diyos.*)

LESSON PROPER

REFLECTION (WHY IS IT MEANINGFUL AND RELEVANT/ISAPUSO)

Hulagway 8. Bulak. Adapted from Simple flower to draw by Pinterest. https://www.google.com/search?q=clip+art+of+black+and+white+flower&tbm=isch&ved=2a-hUKewil8Of_otXxAhV5y4sBHX5M CMwQ2- cCegQIABAA&oeq=clip+art+of+black+and+white&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgQIABATMgglABAIEB4QEzIICAAQCBAeEB-MyC AgAEAgQHhATMgglABAIEB4QEzIICAAQCBAeEBMyCAGAEAgQHhATMgglABAIEB4QEzIICAAQCBAeEBMyCAGAEAgQHhA TOgQIixAnOgQIABBDOgUIABCxAzoCCAA6BwgAELEDEEM6BAGAEB46BggAEB4QEICPPj7hwFgwKkBaABWAhgAgAHm AYgB4heSAQcxMS4xNS4x-mAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scnt=img&ei=7-

LESSON PROPER

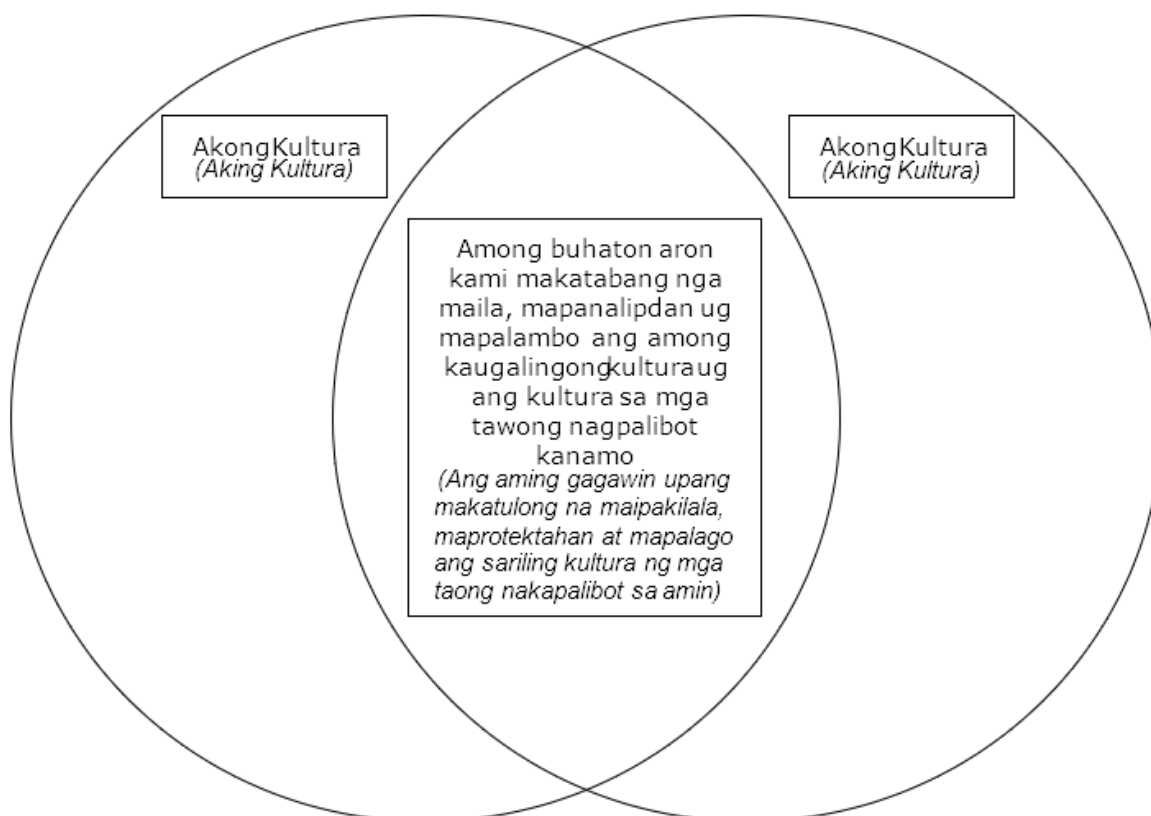
APPLICATION (WHAT I CAN DO/ISAGAWA)

Tugon: Sa pamaagi nga Think-Pair-Share, isulat sa Venn Diagram ang panaglahi sa kultura sa imong pamilya ug sa kultura sa imong pares. Sa tunga nga bahin niini, sulati og pamaagi kon unsa ang inyong buhaton gamit ang inyong kultura aron makatabang nga maila, maprotektahan ug mapalambo ang inyong kaugalingon ug ang mga tao nga nagpalibot kaninyo.

(Panuto:Sa pamamagitan ng Think-Pair-Share, isulat sa loob ng Venn

Diagram ang pagkakaiba ng kultura ng iyong pamilya sa kultura ng iyong kapareha.

Sa gitnang bahagi, isulat kung ano ang inyong gagawin para makatulong sa pagpapakilala, pagkakalinga at pagpapayaman ng sariling kultura at ng ibang tao na nakapalibot sa inyo.) (6 minuto)

LESSON PROPER

APPLICATION (WHAT I CAN DO/ISAGAWA)

Rubrics sa Paghatag og Puntos sa Awtpat nga Venn Diagram

(Pamantayan sa Pagbibigay Puntos sa Awtpat na Venn Diagram)

Krayterya (Pamantayan)	Puntos		
	3	2	1
Ensakto nga impormasyon (Tamang impormasyon)	Ang tanan nga gisulat nga mga impormasyon klaro nga naghigot sa konsepto sa kultura. (Ang lahat ng mga isinulat na mga impormasyon ay tumutukoy sa konsepto ng kultura.)	Dili tanan nga gisulat nga mga impormasyon naghigot sa konsepto sa kultura. (Hindi lahat ng mga isinulat na mga impormasyon ay tumutukoy sa konsepto ng kultura.)	Ang tanan nga gisulat nga mga impormasyon wala naghigot sa konsepto sa kultura. (Ang lahat ng mga isinulat na mga impormasyon ay hindi tumutukoy sa konsepto ng kultura.)
Kooperasyon (Kooperasyon)	Adunay kooperasyon ang pares sa pagbuhat sa buluhaton. (May pagkakaisa ang pares sa paggawa ng gawain.)	Usa lamang ka tinun-an ang nagpakita og interes sa pagbuhat sa buluhaton. (Isang mag-aaral lamang ang nagpakita ng interes sa paggawa ng gawain.)	Wala nagpakita ang magpares og interes sa pagbuhat sa buluhaton. (Walang nagpakita ng interes sa paggawa ng gawain.)
Kadaghanon sa gisulat nga tubag sa matag seksyon sa Venn Diagram (Dami ng isinulat na sagot sa bawat seksyon ng Venn Diagram)	Adunay 5 nga mga tubag sa matag seksyon sa Venn Diagram. (May 5 mga sagot sa bawat seksyon ng Venn Diagram.)	Adunay 3 - 4 nga mga tubag sa matag seksyon sa Venn Diagram. (May 3 - 4 mga sagot sa bawat seksyon ng Venn Diagram.)	Adunay 1- 2 nga mga tubag sa matag seksyon sa Venn Diagram. (May 1- 2 mga sagot sa bawat seksyon ng Venn Diagram.)

ASSESSMENT

TAYAHIN

Unang Buluhaton (*Unang Gawain*)

Tugon: Basaha ang mubo nga estorya ug tubaga ang mga pangutana. Lingini ang letra sa ensaktong tubag. (Basahin ang maikling kuwento at sagutin ang mga tanong. Bilugan ang titik ng tamang sagot.) (3 minuto)

“Mama, hain ka?” kusog nga tawag ni Dino. Nangita siya sa palibot apan walay tawo. Nigawas siya sa karsada. Nalingaw ang tanang tawo. (*“Mama, saan ka?” malakas na tawag ni Dino. Naghanap siya sa paligid pero walang tao. Nagtungo siya sa may kalsada. Aliw na aliw ang lahat ng mga tao.*)

Ang mga lalaki nanglimpyo sa kanal. Si manoy Dante, nga iyang ig-agaw, naglabay og botelya sa basurahan. Ang iyang Mama ug ang iyang manghod nga si Danica, nanilhig sa karsada. Si Dayan, nga ilang silingan, nangolekta og plastik nga bag, samtang si Daniella, nga maoy nangulo sa kalihukan, nagbahin sa mga malata ug sa mga dili malata nga basura. (*Naglilinis ng kanal ang mga kalalakihan. Ang pinsan nitong si Kuya Dante ay nagtatapon ng bote sa basurahan. Ang kaniyang ina at nakababatang kapatid na si Danica ay nagwawalis sa kalsada. Ang kapitbahay niyang si Dayan ay nangongolekta ng mga plastik na bag, habang ang nangungulo naman sa paglilinis na si Daniella ay naghihiwa-hiwalay sa mga nabubulok at hindi nabubulok na mga basura.*)

“Ugma na ang parada sa atong barangay. Andam na gayod kita sa atong mga pangandam alang sa atong pista,” sulti sa kapitan sa Barangay San Isidro nga naghinamhinam. (*“Bukas na ang parada ng ating barangay. Handang-handa na talaga tayo sa ating paghahanda sa pista,” sabi ng sabik na sabik na kapitan ng Barangay San Isidro.*)

“Together we stand, divided we fall,” komentaryo ni Dino. Kon ang tanan miyembro sa pamilya magtinabangay, ang mga buluhaton dali ra nga mahuman. (*“Together we stand, divided we fall,” komentaryo ni Dino. Kung ang lahat ng mga kasapi sa pamilya ay magtutulungan, tiyak madaling matatapos ang anumang gawain.*)

Pagkahuman sa ilang buluhaton, nitabang si Dino sa pagpanghatag og meryenda sa tanan. (*Pagkatapos ng kanilang gawain, tumulong si Dino sa pamimigay ng meryenda sa lahat.*)

Mga pangutana: (Mga tanong:)

1. Unsay maayong ulohan sa estorya?
(Ano ang magandang pamagat ng kuwento?)
 - A. Ang Kalingawan sa Tanan (Ang Kasayahan ng Lahat)
 - B. Partisipasyon ni Dino (Partisipasyon ni Dino)
 - C. Pagpangandam sa Pista sa Barangay San Isidro (Paghahanda sa Pista ng Barangay San Isidro)

ASSESSMENT

TAYAHIN

2. Unsa nga pahayag ang nagpakita og kinatibuk-an nga ideya sa estorya? (Anong pangungusap ang nagpapakita ng kabuuang ideya ng kuwento?)
 - A. Lingaw ang tanan sa barangay. (Aliw ang lahat sa barangay.)
 - B. Mahinungdanon ang pagtinabangay. (Mahalaga ang pagtutulongan.)
 - C. Motabang kon kinahanglan. (Tumulong kung kinakailangan.)

3. Hain nga pahayag sa ubos ang nagpakita og pagpaambit sa kultura sa pamilya ni Dino nga “Together we stand, divided we fall” ngadto sa komunidad? (Aling pangungusap ang nagpapakita ng pagbabahagi ng kultura sa pamilya ni Dino na “Together we stand, divided we fall” sa buong pamayanan?)
 - A. Matag miyembro motabang sa preparasyon sa pamilya. (Bawat kasapi ay tutulong sa paghahanda ng pamilya.)
 - B. Nagmando ang kapitan nga ang matag pamilya manglimpyo sa karsada. (Nag-utos ang kapitan na ang bawat pamilya ay maglinis sa kalsada.)
 - C. Ang mga edaran ra ang gipaapil sa kalihokan sa pista. (Ang mga may edad lamang ang pinapatulong sa gawain sa pista.)

4. Unsa ang punoan nga ideya sa estorya? (Ano ang pangunahing ideya ng kuwento?)
 - A. Nalingaw ang mga tawo sa karsada. (Naaliw ang mga tao sa kalsada.)
 - B. Ang buluhaton dali nga mahuman sa pamilya nga adunay pagtinabangay. (Ang gawain ng pamilya ay madaling matatapos kung may pagtutulongan.)
 - C. Ang mga ginikanan kinahanglan magkugi para sa mga anak. (Kailangan magsipag ang mga magulang para sa kanilang mga anak.)

5. Asa makita ang punoan nga ideya sa estorya? (Saan makikita ang pangunahing ideya sa kuwento?)
 - A. unang bahin (unang bahagi)
 - B. tunga-tunga nga bahin (gitnang bahagi)
 - C. katapusang bahin (huling bahagi)Ikaduhang Buluhaton (Ikalawang Gawain)

Tugon: Basaha ug buhata ang giingon sa sitwasyon nga anaa sa kahon. (Basahin at gawin ang sinasabi sa sitwasyong nasa loob ng kahon.) (3 minuto)

Nadunggan ni Dino nga gitawag siya sa iyang inahan nga mosulod na sa ilang balay. Kon ikaw si Dino, unsa ang imong himoon? Ipakita kini gamit ang istik nga dibuho ug lakipi kini og estoryahanay. (Narinig ni Dino ang pagtawag ng kanyang ina na pumasok na sa bahay. Kung ikaw si Dino, ano ang iyong gagawin? Ipakita sa pamamagitan ng istik na guhit at lagyan mo ito ng usapan.)

ASSESSMENT

TAYAHIN

Rubrics sa Paghatag og Puntos sa Ikaduhang Buluhaton
(Pamantayan sa Pagbibigay Puntos sa Ikalawang Gawain)

Krayterya (Pamantayan)	Puntos		
	3	2	1
Gidibuhong hulagway (Iginuhit na larawan)	Ang dibuho nagpakita og klaro nga kahulugan sa tubag. <i>(Ang iginuhit ay nagpapakita ng malinaw na kahulugan sa sagot.)</i>	Ang dibuho nagpakita og kalibog nga kahulugan sa tubag. <i>(Ang iginuhit ay nagpapakita ng pagkalito na kahulugan sa sagot.)</i>	Ang dibuho wala nagpakita og pagsabot sa kahulugan sa tubag. <i>(Ang iginuhit ay hindi nagpapakita ng kahulugan sa sagot.)</i>
Pagka-ensakto sa ispelang sa mga pulong nga gigamit sa estoryahanay (Tamang baybay ng mga salitang ginamit sa usapan)	Ang tanan pulong nga gigamit sa estoryahanay adunay ensakto nga ispelang. <i>(Lahat ng mga salitang ginamit sa usapan ay may tamang baybay.)</i>	Ang ubangn pulong nga gigamit sa estoryahanay adunay sayop nga ispelang. <i>(May mga salitang ginamit sa usapan na mali ang baybay.)</i>	Ang tanan pulong nga gigamit sa estoryahanay adunay sayop nga ispelang. <i>(Lahat ng mga salitang ginamit sa usapan ay mali ang baybay.)</i>
Kahinlo sa Buluhaton (Kalinisan ng Gawaint)	Hinlo ug maayo ang pagkahimo sa buluhaton. <i>(Malinis at maayos ang pagkagawa ng gawain.)</i>	Adunay mga marka sa awtput nga wala matarong pagkapapas. <i>(May makikitang mga marka na hindi nabura nang maayos.)</i>	Hugaw ang pagkahimo sa buluhaton. <i>(Marumi ang pagkagawa ng gawain.)</i>

ANSWER KEY

SUSI SA PAGWAWASTO

Diskubriha Kini (Tuklasin)

1. Pagpaila-ila sa ilang kaugalingon (magpakilala ng sarili)
2. Naulaw siya. (Nahihiya siya.)
3. Kini ang managlahing gigikanan, tinuohan, pamatasan ug pamaagi sa pagpadako sa atong mga ginikanan. (Ito ay tumutukoy sa pagkakaiba-iba ng mgapinagmulan, paniniwala, pag-uugali at paraan ng pagpapalaki ng ating mga magulang.)

Alang sa mga tubag sa numero 4 - 5, mamahimong managlahi ang tubag sa mga tinun-an. (Para sa mga sagot sa bilang 4 -5, maaring magkaiba ang mga sagot ng mga mag-aaral.)

Susiha Kini (Talakayin)

Parapo 1 (Talata 1)

1. si Ms. Santos (si.Bb. Santos)
2. sa katapusang bahin (sa hulihang bahagi)
3. punoan nga ideya (pangunahing ideya)
4. dugang ideya (pansuportang ideya)

Parapo 2 (Talata 2)

1. Mahinungdanon ang usa'g usa sa matag pamilya labi na ang responsableng pagdawat sa mga tahas isip mga miyembro niini. (Mahalaga ang bawat isa sa pamilya, lalo na ang reponsableng pagtanggap sa mga tungkulin bilang kasapi nito.)
2. unang bahin (sa unahang bahagi)
3. Ang punoan nga ideya mao ang labing importanteng bahin sa estorya, balak o parapo. Maghisgot kini kon bahin sa unsa ang gihisgutan sa usa ka basahon. (Ang pangunahing ideya ay ang pinakamahalagang bahagi ng isang kuwento, talata o tula. Nagsasabi ito kung ano ang pinag-uusapan sa babasahin.)

Sulayi Kini (Subukin)

1. lolo (lolo)
2. amahan (ama)
3. mga anak (mga anak)
4. inahan (ina)
5. bata (bata)

Baliki Kini (Balikan)

Mamahimong managlahi ang tubag sa mga tinun-an. (Maaring magkaiba ang mga sagot ng mga mag-aaral.)

Repleksyon (Repleksyon)

Mamahimong managlahi ang tubag sa mga tinun-an. (Maaring magkaiba ang mga sagot ng mga mag-aaral.)

Timbang – Timbanga Kini (Tayahin)

Unang Buluhaton (Unang Gawain)

1. C
2. B
3. A
4. B
5. C

ANSWER KEY

SUSI SA PAGWAWASTO

Ikaduhang Buluhaton

(Ikalawang Gawain)

Mamahimong managlahi ang dibuho ug estoryahanay nga makita sa buluhaton sa mga tinun-an. (Maaring magkaiba ang iginuhit na larawan at usapan na makikita sa gawain ng mga mag-aaral.)

Buhata Kini (Isagawa)

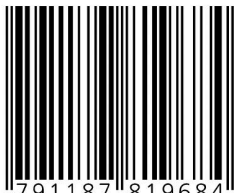
Mamahimong managlahi ang tubag sa mga tinun-an.
(Maaring magkaiba ang mga sagot ng mga mag-aaral.)

REFERENCES

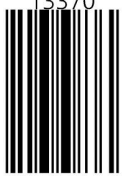
SANGGUNIAN

Bamba, Nelia. D., Matic, Florita R., Corporal, Franie. R., Soniega, Arabella Mae. Z., Magtang, Lilibeth A., Pilapil, Irene. T., Cadiong, Gretel Laura. M., Rabelas, Grace. U., Barcelona, Claire B., Solis, Raquel. B., Dimansala, Florenda., & Mangasar, Victoria. D., (2017). Mother Tongue-Based Multilingual Education Kagamitan ng Mag-aaral Sinugbuanong Binisaya. (3rd ed.) 21 E Boni Serrano Avenue, Quezon City: Book Media Press Inc.

<https://i.sapaaralan.ph/uploads/q/250/570/250570>

비매품/무료
13370

9 791187 819684

ISBN 979-11-87819-68-4